

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVESA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◆ Godišnja preplata 50 din ◆ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◆ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◆ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ◆ Oglasi po ceniku ◆ Rukopisi se ne vraćaju ◆

Beograd, 25 oktobar 1938
God. IX ◆ Broj 39

Dvadeset godina

Još samo mesec dana, pa će biti ravno dvadeset godina od onog srećnog momenta kad smo stekli slobodno nebo nad glavom i slobodnu zemlju pod nogama.

Dvadeset godina, to nije baš tako mnogo kad se meri po vremenu. Ali je prilično mnogo kad se meri po težini situacija, u kojima smo se za to vreme nalazili. A bilo ih je previše teških, tako teških da se moramo pomoliti Bogu da nam se nikad više ne povrate, a prema onoj narodnoj reči: »Prošlo, ne povratilo se!«

Kada bi se samo za jedan momenat zaustavili i zapitali zašto je sve tako teško bilo, našli bi odgovora u analizi nas samih i naše dosadašnje zajednice. Vekovima je po neka spoljna sila nalazila i snage i pameći, da nas drži rastavljeni. Vekovima je vršeno trovanje. Vekovima organizovanje ratova braće protiv braće. Vekovima rastavljeni. Pritisnuti!

Trebalo je da nastupi krvavo međunarodno razračunavanje, pa da se i nama prizna da smo jedan narod, da imamo prava na jednu državu i prava na jednakе sudbine. Ali to je ono materijalno priznanje od drugih, postignuto iskonskom našom borbom. Treba tome dodati i duhovno priznanje. To nam drugi ne moraju priznavati, i sreća je što ne moraju. Sami smo dužni isto učiniti, sami po sili jezika, po sili jednorodne krvi i po sili neprekinate državne teritorije.

Tu i tamo ima i takvih, kod kojih se strani stari otrov još uvek zadržao u dovoljnoj dozi. Čak žive u uverenju da oni sami tako hoće i da ie to baš ono pravo gledanje na stvari. U istini, činjenice ovako stoje: jedinstvenost našeg naroda, izražena u pojmu jugoslovenstva, nije tekovina ovih današnjih Jugoslovena. Oni su tu misao samo nasledili od mnogih ranijih generacija. TO TREBA LOJALNO PRIZNATI.

A ko je do pre dvadesetak godina progonio tu misao jedinstvenosti? Zašto su organizovani veleizdajnički procesi? Ko je izričao presude jugoslovenskim propagatorima našeg ujedinjenja? Samo zakleti neprijatelji našeg ujedinjavanja i naše samostalnosti. Čini li neko sada ono što su ti neprijatelji nekada činili, onda on samo nasleduje tezu tih naših zakletih dindušmana. I TO TREBA LOJALNO PRIZNATI.

Savremena generacija, dakle, baštinila je dva nasleda: jedno pozitivno, jedno negativno. Obadvia nasleda imaju duboke korene u narodnoj prošlosti. Samo jedinstven život u budućnosti, moći će da potroši i uništi ono negativno naslede. Samo valja imati strpljenja, dobre volje i ljubavi prema svakom baštiniku. Vreme će već učiniti svoje. Vreme je i bilo naš najbolji saveznik kroz sve minule vekove. Kroz naše narodno trpljenje i čekanje, kroz naše narodno verovanje i vojevanje, vreme je survalo i Osmanlijsku imperiju i Habsburšku monarhiju. Nije to samo naš slučaj. Tako je to u istoriji svih naroda. Pravedna doslednost, udružena sa vremenom, neminovno pobeduje.

Naše sokolstvo je ostalo dosledno zavetnoj misli našeg oslobođenja i ujedinjenja, i neda se ničim zbuniti. Zato baš u ovoj dvadesetogodišnici treba pokazati svu jačinu naše tvrdokornosti, naše istrajnosti i naše du-

boke vere u jedinstvo jugoslovenskog naroda.

Takva prilika nam se ukazuje pri proslavi Prvog decembra. Naše akademije toga dana moraju se odvajati od svih dosadašnjih. Na njima valja naglasiti i vežbom, i rečju, i pesmom, da smo proživeli najopasnije doba detinjstva. Sve zavere, izvršene nad pojedincima, nosiocima naše državne nedeljivosti, ne samo što nisu urodi-

le svojim željenim plodom, nego su naprotiv izazivale nova i nova preguruća u savladavanju zaraznog dejstva. Čitav jedan mladi svet sada staje na noge, onaj posleratni svet u lepoj našoj domovini, koji je prošao kroz našu školu, odnešivan na našim poljima, zapajan duhom bistrije gledanja na prilike u zemlji i u svetu u opšte.

Taj novi svet sada u našim sokolskim hramovima pali voštanici zahvalnosti nezaboravnim herojima. Stari, oprobani sokolski veterani, a-

sistirače rečju, savetom i delom pri proslavi, a mlađi će svojom akcijom položiti najbolji zavet za unapredivanje otadžbine u toku drugih dvadeset godina.

Učinimo svi, svaki koliko god nas ima i koliko god možemo, da dvadeseta godina našeg zajedničkog života dobije svoju sjajnu sokolsku krunu prilikom proslave Prvog decembra, koja će u isto vreme biti poslednja proslava dvadesetogodišnjice. Poslednja za prošli a prva za novi period NASEG NOVOG NARODNOG ŽIVOTA.

† BLAŽENOUPOKOJENI KNEZ ARSEN

U Parizu, 19. oktobra, preminuo je Knez Arsen u svome domu.

Knez Arsen sin je kneza Aleksandra Karadordevića koji je u Srbiji vladao od 1843 do 1858 godine. Prema tome Knez Arsen je bio rođeni mladi brat Kralja Petra Oslobođioce, a otac je Nj. V. Knezu Namesniku Pavlu. Knez Arsen je bio u najtežim trenucima našeg naroda uvek na pravom mestu, i uvek je znao kako treba poslužiti svome rodu.

Rodio se 4 aprila 1859 godine u Temišvaru. Licej je svršio u Parizu a Konstantinopolsko učilište za oficire u Rusiji. Tamo je i proizveden za oficira, i to za ruskog konjičkog potporučnika, a godine 1898 već za kapetana, za brigadnog generala na početku Svetskog rata 1914. Za generala Srpske vojske bio je proizveden 1912 godine, kada mu je u Balkanskim ratovima predata komanda nad konjičkom divizijom.

Međutim knez Arsen nije pripadao samo našoj i ruskoj vojsci već isto tako i francuskoj. On je 1883 godine učestvovao u Tonkinskoj ekspediciji kao vodnik Stranačke legije. Isto tako kao oficir u Alžijskoj ekspediciji. Posle toga prešao je u rusku vojsku i učestvovao u Rusko-Japanskom ratu 1904 godine, i tamo se naročito odlikovao u bitci kod Mugdena kao ruski komandir eskadrona konjičkog puka.

Za ime Kneza Arsena vezano je Oslobođenje Velesa i Prilepa. To je bilo pre 26 godina baš u ove dane. Onda, 23. oktobra, on je ušao pobedosno u starodrevni grad Kraljevića Marka, u Prilep, a sada, ovog 23. oktobra, primio ga je Oplenacki hram, da u njemu duhovno večno živi kraj praha svih preminulih Karađorđevića.

Ugasio se život jednog nečujnog ju-

naka, junaka koji će i preko svoga groba govoriti da se otadžbini najbolje služi neumornim radom i večnim čutanjem

dati zasluženo mesto među drugim velikim ljudima, jer je Knez znao sebe da založi za pravednu stvar, bez obzira

o ličnim zaslugama. Knez Arsen je samo čitao. Ali istorija će mu baš zato

da li se tiče Njegovog ili tuđeg naroda. Slava Knezu Arsenu

Naši oficiri o blaženoupočojenom Knezu Arsenu

Nakon smrti kneza Arsena Karađorđevića u našoj štampi pojavio se niz članaka koji govore o zaslužnom Knezu. Ove članke većinom pišu naši oficiri koji su bili pod komandom Kneževom kao Njegovi najbliži saradnici. Nji-

hova reč je kompetentna, pa zato izvesne delove tih članaka donosim i u našem listu, kako bi se skromnost Kneza Aleksandra što više istakla i kako bi našem članstvu pružio kao divan primer kako treba služiti Kralju i Narodu:

Jedan veliki rodoljub

Pod udarcima neumitne prirode padaju jedan za drugim stubovi i vode naše stare srpske vojske. Zub vremena obara ih i ruši nezadržano, a nepoštena smrt nosi ih sa ovog sveta iz godine u godinu sve više, iz dana u dan sve brže.

Ostavljući istoriji život i dela Kneza Arsena u inostranim armijama, mi ćemo ukratko izneti njegovo vođstvo i komandovanje našom konjičkom divizijom u Balkanskim ratovima 1912 i 1913 godine.

Kada je srpska vojska godine 1912

pošla ispolinski na Turke, a sa njom dušom i sroem i ceo srpski narod da osveti Kosovo i osloboди braću iz ropstva, tada je i Knez Arsen, na glas o mobilizaciji, dojurio iz Pariza u Beograd, gde mu je dodeljena konjička divizija u sastavu naše Prve armije. Iako kao brat Kraljev nije morao da se primi komandovanja i izlaze svima ratnim naporima i opasnostima po svoj život, on je primio konjičku diviziju sa ponosom i vodio je sa najvećom hrabrošću — uvek na čelu, uvek prvi pred svima, što mu je stvorilo visoku reputaciju i nepodeljenu ljubav kod svih potičenjenih.

Za vreme kumanovske bitke, konjička divizija pod komandom Kneza Arsena bila je sa Dunavskom divizijom I poziva na kranjem levom krilu naše Prve armije gde je bitka i rešena — spremna da se svakom momenta bací na nepri-

jatelja, iako ni situacija ni vremenske ni terenske okolnosti nisu za uspešnu konjičku borbu bile; — dok su i konjička artilerija i konjički mitraljezi svojom uraganskom vatrom znatno doprineli rešenju bitke u korist našu.

Posle osvajanja Ovčeg Polja, u kojem je konjička divizija igrala glavnu ulogu, ona je 28. oktobra osvojila i Veles, kao važan geografsko-strategiski objekat. Knez Arsen na čelu svoje divizije posle otsudne borbe kod kote 332 na levoj obali Vardara, ušao je pobeđenosno u Veles 29. oktobra, presekao suvozemnu i železničku vezu Skoplja sa Solunom, i osigurao prelaze s pskoj vojski na desnu obalu Vardara.

Po padu Babune, konjička divizija osvojila je Prilep u koji je takođe sa najvećom pompom ušao.

Tako isto posle bitoljske bitke 16., 17. i 18. novembra konjička divizija pod vodstvom Kneza Arsena gonila je neprijatelja preko Kenali i zauzela Florinu, koja je posle po savezničkom sporazumu pripala Grcima.

Knez Arsen

kao komandant u oslobođilačkim ratovima

Smrću Kneza Arsena, koji je bio očljenje starih srpskih vojnika, silazi sa pozornice generacija, koja je upornošću duha i zapojena snagom ratnika Karadorda, završila herojsku epohu borbi, u narodnoj oslobođilačkoj istoriji.

Nisam nikada pisao za javnost. Međutim, ovoga puta ne mogu a da se ne odužim uspomeni svoga ratnog komandanta, Blaženopočivšeg Kneza Arsena, generala, komandanta Konjičke divizije za vreme balkanskih ratova.

Jedna reč karakteriše potpuno ovog velikog ratnika. Bio je junak, junak na srpski način. On nije samo očišćavao juštvo Karadorđevića, već i ratničke osobine celog našeg naroda.

Odvažnost i istrajnost bile su njegove odlike. Niko se lakše nije saživljavao sa svima ratnim tegobama. Skroman, bez taštine i velikih ambicija, u borbi je dobijao novu snagu i Njegovo požrtvovanje je uporno i nesalo-mljivo.

Karadorđev unuk, On je duhom sledbenik Prvog ustanka i tim duhom On je zapajao naše generacije.

U svetskom ratu bio je veza između nas i naših velikih saveznika. I pre naših oslobođilačkih ratova, On se borio. Bio je u redovima francuske i carske roske vojske. Za Njega je već rečeno, da je leteo, tamo gde se osećao miris baruta. Junak po tradiciji i junak po osećanjima.

Sećam ga se na Kumanovu, na Plešvaru, u bitoljskoj bici, na legendarnoj koti 550, na Rajčanskom Ritu, grleškim položajima. Svuda bio je odlučan, hrabar i priboran. Svojom hrabrošću dizao je moral trupe, svojim držanjem davao je potstrelka vojnicima i

Knez

Arsen

Iz plejade velikog pokolenja za pesmu stvorenog, nestalo je još jednog velikana. Umro je posle duge i veoma teške bolesti jedan junak i vojskovođa kraljevske krvi, armijski general naše vojske, Knez Arsen, brat Blaženopočivšeg Velikog Kralja Oslo-bodioca Petra I, stric Viteškog Kralja Ujedinitelja Aleksandra I, i otac Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla.

Kad je 1912. godine Kralj Petar pozvao pod oružje svu oružanu silu male Srbije, on je i sa svima članovima dinastije stao na čelo vojske. Knez Arsen, stari konjanik i oprobani ratnik u rusko-japanskom ratu, primio je komandu nad našom samostalnom konjicom, postao je komandant konjičke divizije i sa njom je prešao granicu, kao vesnik slobode našoj potlačenoj braći u Turskoj, zajedno sa ostalom našom vojskom. Kad smo došli u dodir sa tadašnjim saveznicima Bugarima, neki bugarski oficiri, saznavši da je komandant konjičke divizije Kraljev brat, bili su ne malo iznenadieni, pošto u tom vremenu ni jedan član bugarske dinastije nije bio primio nikakvu komandu.

Knez Arsen je vodio konjičku diviziju kroz oba balkanska rata i s njom je osvojio Veles, a njegovi konjanici su prvi ušli i u Solun. On je, može se reći, udario prve temelje onoj slavi na-

U ratu pak sa Bugarima godine 1913. za vreme bregalničke bitke, konjička divizija sa Knez Arsenom na čelu borila se vrlo krvavo na Ovčem Polju u međuprostoru naše prve i treće armije, naročito sadejstvujući našoj pešadiji u osvajanju istorijske Kote 550. Čijim je padom definitivno rešena i pobedu u korist našu.

*

Roden i odgajan u Domu Karadorđevića, a visoko vaspitan u nacionalnom duhu, i rodoljubivom patriotizmu najsvetlijih idea za osvetu Kosova i oslobođenje braće pod tuđinom Knez Arsen je bio dušom i srećom veliki rodoljub, oduševljen vojnik, hrabar komandant i jedinstveno voljen i omiljen starešina kod svih svojih potčinjenih oficira i vojnika.

Neka je slava i večan pomen Knezu Arsenu Karadorđeviću.

N. Colović,
general u penziji.

Vazdušno jedriličarstvo u Sokolstvu

Sokolstvo na odbrani zemlje

Načelništvo Sokolske Župe Sarajevo pre ravno 6 meseci obrazovalo je Narodno-obrambeni otsek kome je na čelu naš vredni sokolski pionir brat Mirko Tomić divizijski general. U otseku se nalaze referati: smučarski, streljački, jedriličarski, velosipedski, za predvojničko obrazovanje, te organizacija prve pomoći kao i odbrana od napada iz vazduha.

Pokušaj da se jedriličarstvo uvede u Sokolstvo nije ostao bez uspeha. Na ovogodišnjem jedriličarskom jednomenščnom tečaju „Aero Kluba“ Sokolska Župa Sarajevo uputila je 5 sokola-tečajca koji su ovih dana svi sa uspehom položili ispite „A“ i „B“ tako da im preostaje da polože ispit „C“ pa da mogu pohadati pilotski tečaj. Kako već sada Župa ima svoje sposobne predavače-nastavnike-jedriličare u svršenim tečajcima to se uveliko vodi akcija za organizaciju prvog sokolskog jedriličarskog tečaja za pripadnike svoje Župe. Takode se vodi akcija za nabavku vlastitih jedrilica.

Dogadjaji koje smo preživeli zadnjih dana, ostavili su u našim srcima jedan teški bol zbog sudsbine našeg najmilijeg Slavenskog Brata. Ali su nam i otkrili jednu veliku istinu i pouku koju sadašnje Jugoslovensko pokolenje ne smije smetnuti s uma ni jednog časa. Ta pouka govori da se treba u prvom redu pouzdati u se, svoju snagu i u svoju svijest. Ti dogadjaji su dali naročitu važnost sokolskom odbrambenom radu i istakli kao hitnu potrebu da se taj rad sprovodi od danas utrostručenom snagom i tempom.

Narodno-odbrambeni otsek Župe Sarajevo duboko svestan svoje velike odgovornosti, razradio je širok program narodno-odbrambenog rada za prestojećih nekoliko meseci. Međuo stalim, otsek je odlučio da naročitu pažnju posveti jedriličarstvu, jednom sportu koji je podesan da razvija u omladini sve

one fizičke sposobnosti i vrline duha koje su sokolski ideal. Ujedno je vazdušno jedriličarstvo put da se u narodno-odbrambenom pogledu mnogo dopriene državi, jer se njime sokolska omladina sposobljava i za vojničko vazduhoplovstvo, gde su baš u našoj zemlji i potrebne oduševljene snage mlađih sokolskih vazduhoplovaca.

Da bi među našom omladinom, našim sokolskim naraštajem probudili što veću pažnju za jedriličarstvo, Župa je nabavila 100 brošura „Plavi sport“ i uputila svojim društvima da ih ona podele na čitanje i studiju svojim članovima i naraštajcima koji žele da se upute u značenje i suštinu vazdušnog jedriličarstva kao narodno-odbrambene veoma važne grane, i raspisala među svojim jedinicama.

NAGRADNI NATEČAJ

za najbolji napis o vazdušnom jedriličarstvu, na osnovu studije „Plavi sport“. U tome napisu natecatelji će izložiti svoje mišljenje o važnosti i korisnosti jedriličarstva sa stanovišta vaspitanja pojedinca i sa narodno-odbrambenog gledišta.

Napis treba da iznosi najmanje dvije stranice arka ispisane mašinom a treba se uputiti najdalje do 15. novembra 1938. godine Načelništvu Župe. Najbolje napise objaviće Župa u sokolskim listovima a nagrade su:

Prva: besplatno jedno-mesečno ljetovanje u sokolskoj koloniji;
druga i treća: besplatan prijem u kurs za vazdušno jedrenje.

Uvođenjem jedriličarstva u Sokolstvo ne samo da ćemo naći na odobravanje sokolskog naraštaja, ne samo da ćemo zabilježiti još jedan uspeh Sokolske Petrole Petoljetke, nego ćemo ako Bog da godine 1941. u veličanstvenim povorkama sokolskim videti veliki broj spremnih, izučenih, sokola-pilota sposobnih za odbranu zemlje.

Velike sokolske svečanosti u Kragujevcu

Srce Šumadije, Kragujevac je imao nedavno jednu retku, ali lepu i dobrostanstvenu sokolsku svečanost. Sokolsko društvo Kragujevac I otkrilo je spo-

fizičko vaspitanje g. Dr. Alek. Stefanović; izaslanik Senata g. Kamenko Božić, senator; izaslanik Saveza Sokola brat R. Radulović inž., izaslanik Župe

Starešina prima zastavu od kuma i darodavca br. Dr. Nikolajevića

men bistu Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i osveštalo svoju društvenu zastavu, koju je darovao i kumovao br. Dr. Borisav Nikolajević, uprav. banovinske bolnice.

Još od ranoga jutra počeo se narod skupljati u parku Radničke kolonije Vojnoteh. zavoda; počele su pristizati seoske sokol. čete: Batočina, Gradač, Žirovnica i Badnjevac da uzmu učešće u svečanosti svoga matičnog društva. Zatim, vatrogasci, četnici, strelići, skauti i ostalo članstvo raznih korporacija i humanih ustanova sa narodom prekrili su ceo prostor ispred sokolane gde je postavljena bista Veličkoga Kralja. Na počasnoj tribini zapaženi su Komandant Šumadijske divizijske oblasti general g. C. Jovanović, izaslanik Ministra vojske i mornarice pukovnik g. Đ. Pavlović; izaslanik Ministra za

br. Dr. Milan Krestić, komandant pešadije general g. Martinčić, predsednik gradskog veća g. Simović i drugi.

U 10. časova dolaskom izaslanika Nj. V. Kralja generala g. Jovana Pavlovića — komand. artiljerije, koji je toplo pozdravljen od celokupnog sakupljenog naroda, otpočela je svečanost. Verski obred obavio je sa trojicom sveštenika prototjerej brat Vlastimir Tomić kao i katolički vojni sveštenik g. Ronko. Na jektenija odgovarao je Hor sokolskog društva Kragujevac I pod rukovodstvom br. Steve Stankovića — učitelja.

Po izvršenom vodoosvećenju izaslanik Nj. V. Kralja general g. Pavlović otkrio je spomenik izgorioviši ove reči: „U ime Nj. V. Kralja Petra II otkrivam spomenik Blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju,

Panta M. Draškić
general

koga su podigli Sokoli radničke kolonije". — Zatim je br. Petar Jevđević — starešina društva održao prigodan, uzbudljiv govor o Blaženopočivšem Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, iznoseći njegove zasluge za Oslobođenje i Ujedinjenje našega naroda, a posebice Njegovo očinsko staranje sa Sokolstvom. Naglašavajući, da su Sokoli od uvek bili svesni za Veliki gubitak i da je Blaženopočivši Kralj bio i najveći Prednjak velike sokolske misli i to baš isto onako veliki kao što je bio i za ostala narodna prenegača. — Spomenik je predao Upravi radničke kolonije Vt. zavoda. Četa vojnika XIX pešad. puka, postrojena ispred spomenika, opalila je počasni ploton.

Posle razvijanja i osvećenja nove zastave br. Dr. Nikolajević — darodavac i kum izvršio je predaju zastave br. Jevđeviću uz prigodan govor. U svome govoru br. Nikolajević je toplim rečima pohvalio rad društva, izneviš da je i sam pripadnik sokolske organizacije od ranoga svoga detinjstva i da je od uvek želeo da tu svoju veliku ljubav prema toj narodnoj i patriotskoj organizaciji i vidno iskaže. Obraćajući se br. Starešini br. Nikolajević veli: „Ova svečanost je još jedno priznanje sokolskog rada. Neka Sokoli i dalje istraju na putu kojim idu, jer njihov rad, to je dug Šumadiji koja je svojim viteškim žrtvama zadužila današnju generaciju.”

Primivši zastavu, Starešina društva je izrazio duboku zahvalnost darodavcu br. Nikolajeviću izjavljujući da je Sokolstvo bilo i da će ostati jedini pouzdani stožer oko koga će se okupljati omladina, uzdanica naše velike Jugoslavije. — Zatim je zastavu predao zastavniku br. Ljubomiru Erkiću takođe uz prigodan govor. Br. Erkić prima zastavu i zavetuje se da će je sa puno časti i ponosa nositi ispred članstva, da će je ljubiti svim srcem žara svog i predati je kao svetinju pokoljenjima koja budu za nama došla i koja budu išla našim i stopama naše starije braće.

J. P. P.

Brat Ante Mastrović

Ministar fizičkog vaspitanja naroda

Novi ministar fizičkog vaspitanja naroda br. Ante Mastrović, rođen je u Makarskoj 25. maja 1898. godine u uglednoj trgovackoj porodici. Osnovnu i građansku školu svršio je u Makarskoj, posle čega je nastavio studije u Švajcarskoj, gde je završio trgovacke nauke.

Još kao omladinac br. Mastrović je ušao u javni život. Posle ujedinjenja igrao je vidnu ulogu u svim nacionalnim udruženjima i manifestacijama. Godine 1929. postavljen je za pretsednika opštine u Makarskoj. Godine 1931. izabran je za narodnog poslanika a isto 1935. g. Njegov rad u poslednjim godinama naročito je došao do izražaja u p.ivčđnim problemima. Između ostalog br. Mastrović naročito se posvetio pitanju isušenja Vrgovskog jezera, čiji su radovi pri kraju i isušenju Imotsko-Bekijskog polja. Ovi radovi su od ogromne ekonomiske važnosti za celokupno tamno stanovništvo. U sokolskim redovima vidimo ga od rane mладости. Još 1918. godine pod br. 181 zabeležen je u Saveznoj kartoteci Jugoslovenskog sokolskog Saveza. Do 1931. god. bio je

GRAĐENJE SOKOLSKIH DOMOVA

Priložnici Doma br. Dr. Laze Popovića

Uprava Sokolskog društva Sremski Karlovci, smatra za svoju dužnost da na vidan način izrazi svima priložnicima Doma brata Dr. Laze Popovića, ovim putem svoju bratsku i veliku zahvalnost.

Priložnici:

Narodna Skupština, 120.000 din.
Kraljevska Banska Uprava Dunavske banovine 60.000 din.

Gradска opština Sr. Karlovci gradište u vrednosti od 35.000 din.

G. Čirić Stevan u ime Narodne Skupštine 20.000 din.

Ministarstvo za fizičko vaspitanje 15.000 din.

Fabrika cementa A. D. iz Beočina, cementa u vrednosti od 7.612,50 din.

Senat Kraljevine Jugoslavije 2.000 din.

Prilog daka skupljen o sletu 1.602 din.

Sokolsko Društvo Solin 1.160 din.

Dr. Pašković Bogdan, advokat iz Sr. Karlovaca 1.000 din.

Dunavska Finansijska Direkcija u N. Sadu 500 din.

Prilog naraštajaca 679 din.

Dr. Kostić Mita, profesor univerziteta iz Skoplja 500 din.

Dr. Popović Kosta nar. poslanik iz Sombora 300 din.

Jeremić Božidar inž. iz Beograda 500 din.

Sokolsko Društvo Visoko 450 din.
Vasić Veljko knjižar iz Zagreba 300 din.

Sresko učiteljsko Društvo iz Stare Pazove 250 din.

Dr. Omčikus Milan advokat iz Bjelovara 200 din.

G. Stajić Vasa direktor gimnazije u penziji 200 din.

Sokolsko Društvo Velika Kikinda 200 din.

G. Sanader Stevan sveštenik iz Vojke 200 din.

G. Stanimirović Živko iz Sr. Karlovaca 200 din.

G. Savić Mirko, advokat iz N. Sada 100 din.

G. Dr. Maučević Branko iz Osjeka 100 din.

Dr. Jeremić Stojan, advokat iz N. Sada 100 din.

Popović Daka, senator 100 din.

Dr. Bokšan Miloš, advokat iz N. Sada 100 din.

Dr. Mihajlović Svetislav iz Pančeva 100 din.

Dr. Dujić Lazar iz Kule 100 din.

Firma „Bata” iz Borova 100 din.

Zagorica Radivoj, knjižar iz Srem. Karlovaca 100 din.

Sabovljević Lazar, prota u Srem. Karlovicima 100 din.

Trlajić Sava Dr., episkop iz Sr. Karlovaca 100 din.

Hang Franja i Nikola trg. u Sr. Karlovicima 100 din.

Petrović Pavle, trgovac iz Sr. Karlovaca 100 din.

Karius Mihael, trgovac iz Sr. Karlovaca 100 din.

Prilog naraštajaca Sr. Karlovci 100 din.

Dr. Popović Svetislav iz Zemuna 100 din.

Derdić Rudolf iz Sr. Karlovaca 100 din.

Vuković Božidar iz Sr. Karlovaca 100 din.

Dr. Jovičić Dušan, lekar iz Subotice 100 din.

Dr. Puljo Atanasije iz Beograda 100 din.

Dejanović Angelina Novi Sad 100 din.

Obušković Krunoslava učiteljica iz Sr. Karlovaca 100 din.

Milić Ceda Mostar 100 din.

Gajić Sima paroh iz Platičeva 100 din.

Grbić Aleksandar iz Sr. Karlovaca 100 din.

Dr. Milić Đorđe iz Skoplja 100 din.
Šuvaković Stevan paroh iz Zemuna 100 din.

Sokolsko Društvo Zenica 100 din.
Berger Mišo, veletrgovac iz Zagreba 100 din.

Topoljanin Aleksa prota iz Uljme 100 din.
Kolarović Boško iz Sr. Karlovaca 100 din.
Holovka Ivan Sr. Karlovci 80 din.

Dr. Kobal Ivan, Crikvenica 50 din.
Sučević Milovan, dir. učiteljske škole u Pakracu 50 din.

Dr. Pavlas Ignatj adv. Novi Sad 50 din.
Hang Jakob apotekar Čonoplja 50 din.

Petković Sava arhim. Krušedol 50 din.

Sokolsko Društvo Gline 50 din.
Sokolsko Društvo Vukovar 50 din.

Avramović Stevan prota 50 din.
Dr. Đorđević Nikola rekt. bogosloviye Sr. Karlovci 50 din.

Sokolsko Društvo Illok 50 din.
Gerenčević Đorđe maturant Sr. Karlovci 50 din.

Gerenčević Zora, maturant Sr. Karlovci 50 din.

Antolković Jela maturant iz Zagreba 50 din.

Pekić Radovan 50 din.
Delić Nikola Vrhovine 50 din.

Prodanović Ljubomir-Cale Pariz 50 din.
Kumanović Branislav Vlajkovac 50 din.

Jovanović Nebojša Beška 50 din.
Šimić Srđan Beška 50 din.

Snajder Baltazar Indija 50 din.
Marin Adam prof. svešt. Koprivnica 50 din.

Sokolsko Društvo Mostar 30 din.
Ivanović Spasoje, pol. narednik Sr. Karlovci 30 din.

Sokoško Društvo Pale 25
Bikicki Panta prota Vel. Bastaji 20 din.

Kosanović Milovan Srem. Karlovci 20 din.

Sokolska četa Košjevo 20 din.
Trbojević Miloš, trgovac Podrav. Slavina 10 dni.

Sokolsko društvo Otočac podiglo svoj dom

Sokolskom Petrovom Petoletkom sokolske jedinice i pojedinci obavezali su se da nešto svrše u duhu sokolske ideologije, a korisno za samo mesto ili za pojedinca. Sokolsko društvo Otočac obavezalo se da podigne Sokolski dom. U duhu ove obaveze sadanji

Polaganje kamena temeljca sokolskog doma u Otočcu.

upravni odbor energično je pristupio ovome radu. Umešnost odbora na čelu sa starešinom Aleksandrom Đ. Nikolićem, bila je stvarno velika i zainteresovali su putem dopisa i radija najširu javnost: nadležne ministre, ustanove, te i u Americi svoje podobore. Za vrlo kratko vreme osigurali su, i to: 80.991 dinara svojih sredstava i priloga u mestu; 106.850 dinara priloga sa strane kao i 39.305 dinara vrednosti priloga u materijalu — svega 227.146

dinara. Važno je napomenuti da je odbor počeo sa 19,50. dinara, ali energičnim zauzimanjem — umešnošću samoga starešine uspelo se do obezbeđenja gornje sume novca. Imena priložnika kad bude gotov dom objaviće se u dnevnoj štampi a prema pravilniku biće uređana u spomen ploču u domu. Osvećenje kamena temeljca bilo je izvršeno svećano 19. juna ove godine, a do danas je dom pokriven i sada se uređuju prostorije i stolarski radovi. Uprava se nuda da će i svi ostali dobrovori-rodoljubi kojima se obratila, dostaviti svoje priloge kako bi završila ovaj dom koji će u stvari biti kulturno-prosvetni dom ne samo za Otočac nego i za veliki deo junačke i ponosne Like.

Uspješne priredbe u Banja Luci

Takmičenje naraštaja o župsko prvenstvo 1938 god. Sokolske župe Banja Luka

U nedelju 16.X-1938 održano je u Banjoj Luci takmičenje muškog naraštaja za župsku naraštajsku zastavu i takmičenje ženskog naraštaja o župsko prvenstvo.

Ovom takmičenju koje je vrlo teško, pristupilo je 5 vrsti muškog i 2 vrste ženskog naraštaja iz društava: Banja Luka, Drvar, Jajce i Prijedor..

Takmičari i takmičarke pokazali su, da se istrajnim i marljivim spremanjem za ovu bratsku, iskrenu i nešobičnu borbu mogu postići vrlo lepi uspjesi, koji su zadivili gledaoce pa i same sudije na tom takmičenju.

Takmičenje otpočelo je tačno u 8 sati ujutro i završilo u 14 časova. Na dani znak načelnika koji je pozdravio postrojene vrste odnešena je župska naraštajská zastava u prostorije sokolske župe jer je sa početkom utakmica ista prešla na čuvanje župe sve dotle dok se utakmice ne završe i pred zastava pobedničkoj vrsti.

Po svršenom takmičenju koje je proteklo bez ikakove ozlede ili prigovora, sastao se zbor račundžija, koji je sračunao postignute rezultate, da ih preda župskom načelniku radi objave.

Popodne tačno u 16.30 časova u veliku dvoranu sokolskog doma ulaze vrsta za vrstom, koje se postrojavaju na sredini dvorane, da čuju objavu postignutih uspjeha i prisustvuju svečanom činu predaje župske naraštajské zastave pobedničkoj vrsti.

Načelnik komanduje »Mirno! Pozdrav zastavi!« zastava se unosi, tamburaški zbor svira »Sokolski pozdrav«. Brat župski načelnik Josip pozdravlja prisutne takmičare-ke, braću i sestre kao i sve ostale koji su budno pratili tok takmičenja i davali potstrelka za istrajan rad i bratsku borbu.

Objavljaju se rezultati postignuti na ovogodišnjim župskim naraštajskim utakmicama.

Po objavi ovih rezultata starešina sokolske župe br. d-r Jovo Perenčević održao je svima prisutnima vrlo lep sokolski govor kojim potiče na istrajan sistematski rad čestitajući svima takmičarskim vrstama a naročito vrsti društva Jajce koje je prvi put pristupilo na ovo takmičenje i postiglo povoljne rezultate. Na svršetku svoga govora primio i predao je župsku naraštajsku zastavu da je brat župski načelnik Josip Žluva preda na čuvanje pobedničkoj vrsti društva Banja Luka, koja je istu usvojila za ovu godinu. Prilikom predaje zastave iz stroja izšao je na načelnikov poziv prvak pobedničke vrste brat Miroslav Ekert kojem u jezgrovitom govoru načelnik župe predaje župsku naraštajsku zastavu, da je čuva i brani svuda i na svakom mestu. Primajući zastavu naraštajac Ekert glasno i svečano obećava pružajući ruku načelniku »Zastavu primam, čuvaću je i neću je izneveriti. Tako mi Bog pomogao!« Tamburaški zbor zasvirao je sokolsku himnu..

Starešina društva također u svom govoru čestita pobednicima i svim takmičarima.

Po svršenom svečanom činu predaje zastave, starešina društva Zlatko Pivačić održao je duži govor o Sokolstvu, njegovom početku, radu i zadaćama.

Primo-predaji župske naraštajské zastave pobedničkoj vrsti prisustvovalo je mnoštvo naroda.

Rezultati takmičenja su ovi:

I, mesto postigla je vrsta muškog naraštaja društva Banja Luka, koja je polučila od 4500 mogućih tačaka 3905 tačaka ili 86.78%;

II, mesto postigla je vrsta Prijedor sa 2953.25 tač. ili 65.63%;

III, mesto postigla je vrsta Drvar sa 2845 tač. ili 63.22%;

IV, mesto postigla je vrsta Banja Luka II sa 2571 tač. ili 57.13%;

V, mesto postigla je vrsta Jajce sa 2361 tač. ili 52.47%.

Ženski naraštaj postigao je od 4500 mogućih tačaka sledeće:

I, mesto postigla je vrsta Banja Luka sa 2702 tačaka ili 60%;

II, mesto postigla je vrsta Jajce sa 1877 tačaka ili 41.72%.

Kao pojedinci kod muškog naraštaja postigli su od 700 tačaka:

I, mesto Ekert Miroslav, Banja Luka sa 672 tačaka ili 96%;

II, mesto Milojević Marinko, Banja Luka sa 662 tač. ili 94.57%;

III, mesto Bilbija Vojin, Drvar sa 657 tačaka ili 93.86%.

Kao pojedinke postigle su od mogućih 700 tačaka sledeće:

I, mesto Jekić Ružica, Banja Luka sa 495 tačaka ili 70.71%;

II, mesto Repac Stojanka, Banja Luka sa 455 tačaka ili 65%;

III, mesto Vignjević Dragica, Banja Luka sa 398 tačaka ili 56.86%.

U pojedinim granama postignuti su ovi najbolji uspjesi:

Prosta vežba: Milojević Marinko, Banja Luka, postigao je 92 tač.;

Repac Stojanka, Banja Luka, postigla je 96 tačaka.

Vežba na vratilu: Ekert Miroslav, Banja Luka, postigao je 93 tačaka.

Preskok kozličića: Ekert Miroslav, Banja Luka, postigao je 96 tačaka.

Bacanje kugle: Bilbija Vojin, Drvar, bacio 22.20 metara, postigao je 100 tačaka;

Repac Stojanka, Banja Luka, bacila je 11.72 metara, postigla je 86 tačaka.

Skok u visinu: Ekert Miroslav, Banja Luka, skočio je 160 cm., postigao je 100 t.

Jekić Ružica, Banja Luka, skočila je 115 cm., postigla je 66 tačaka;

Lacić Marija, Jajce, skočila je 115 sm, postilla je 66 tačaka;

Vignjević Dragica, Banja Luka, skočila je 115 sm., postigla je 66 tačaka.

Skok u daljinu: Ekert Miroslav, B. Luka skočio je 587 cm., postigao je 100 tačaka;

Jekić Ružica, Banja Luka, skočila je 448 cm., postigla je 100 tačaka.

Bacanje lopte 2 kg: Repac Stojanka, B. Luka, bacila je 44.84 m. postigla 99 tačaka.

Trčanje 100 met.: Milojević Marinko, Banja Luka, trčao je 12 sekundi 100 met.

Trčanje 60 met.: Jekić Ružica, B. Luka, trčala je 9.8 sekundi, postila 30 tačaka;

Vignjević Dragica, Banja Luka, trčala je 9.8 sekundi, postigla 30 tačaka.

ročiti odbor koji ima celokupno pitanje sokolske štampe temeljno da prouči i da na narednoj sednici Izvršnog odbora podnese konkretne predloge o rešenju ovoga za Sokolstvo veoma važnoga pitanja. — Na kraju, podneli su svoje izveštaje svi časnici Saveza, po kojima su doneta potrebna rešenja. Odlučeno je da starešinstvo Saveza načini raspored proslave Prvoga decembra i počalje potrebna upustva svima sokolskim jedinicama. Proslava Prvoga decembra ove godine, u jubilarnoj godini narodnog oslobodenja i ujedinjenja, ima se proslaviti u svima sokolskim jedinicama na najsvečaniji način. Iduća sednica Izvršnog odbora održće se 19 novembra o. g.

Zbor župskih načelnika i načelnica dne 22. i 23. X. 1938 doneo je i sledeće zaključke:

1. Na osnovu natečaja zbor je prihvatio vežbe za 1939 godinu i to:

za članice sastav sestre Jugove;

za stariju braću, i čete sastav brata Stavrića;

za muški naraštaj sastav brata Nahlika i

za ženski naraštaj sastav sestre Poljšak;

Za članove izdaće vežbe sok. župa Sušak-Rijeka.

2. Prihvaćen je načrt izletničkog odela članova.

3. Takmičenje za Kraljev mač održće se sredinom juna u Zagrebu.

4. Prihvaćen je načrt tečajeva za spremanje prednjaka i načelnika.

5. Odobreno je da vrsta članica učestvuje 1939 god. na ženskim balkanskim igrama.

6. Prihvaćen je raspored takmičenja ženskih odeljaka za 1939—1941 godinu:

1939 savezne: u nižem i višem odeljenju, plivačke utakmice i u košarci.

župske: gde ima prilike smučarske, plivačke i u igrama.

društvene: obavezne opštite utakmice.

1940 savezne: u srednjem odeljenju i za prvenstvo saveza, u lakoj atletici i obojcici.

župske: smučarske (obavezne za župe koje imaju uslove za smučanje); međužupske utakmice u igrama i lakoj atletici.

društvene: obavezne opštite utakmice.

1941 savezne: smučarske za prvenstvo SSS, štafeta 4×100 SSS. izbirne smučarske SSKJ, utakmice u srednjem i višem odeljenju, za prvenstvo saveza, u lakoj atletici, plivanju i igrama, nastupima, na pozornici.

župske: izbirne utakmice za savezne.

društvene: obavezne opštite utakmice.

7. Odlučeno je, da se takmičenja ženskih odeljaka održe svake godine do kraja oktobra, a izveštaji dostave savezu do 1 novembra.

8. Odlučeno je, da se kod opštih društvenih takmičenja ženskih odeljaka održe naizmenično vežbe na konju, vežbe potporu i različnosti.

9. Odlučeno je da ženski naraštaj može da se takmiči najviše u troboju a članice najviše u peteroboju.

10. U mesecu martu 1939 god. ima da se održi tečaj za sudkinje.

11. Prihvaćen je načrt tečaja za spremanje prednjaka, koji imaju ove zime sive jedinice da sprovedu.

12. Odlučeno je da se raspisuje natečaj vežbi za slet 1941 godine.

TRAŽI SE FILM

Umoljavaju se sva braća i sestre našega Saveza, koja su imala prilike da vide na platnu projekciju sahrane Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, II deo, da nas izvole o tome izvestiti i to: gde su i kada su projekciju videli, kako bi se što lakše ušlo u trag tome filmu. Ovaj film je unikat i za nas dragoceni dokument. — Sniman je na 16 mm traci. Izveštaje po ovoj stvari treba slati Prosvetnom odboru Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, Beograd, Prestolonaslednikov trg 34.

SOKOLSKA ŠKOLA I TEČAJEV

PREDNJAČKI TEČAJ SOKOLSKA ŽUPE ZAGREB

Sokolska župa Zagreb održala je u vremenu od 2 do 9. oktobra o. g. tečaj za članice i ženski naraštaj. Tečaj je bio internatski ureden, a održao se u Sokolskom društvu Kustošija — Vrapče, jer u samom Zagrebu nema ni jedne dvorane slobodne preko celog dana. U tečaju je bilo 9 članica i 2 naraštajke. Sestre su bile u glavnom prednjacičice početnice. Prema rasporedu radio se u tečaju 8 sati dnevno, u svemu je bilo 60 sati, od toga 9 sati predavanja i 51 sat praktičnog i teorijskog obradivanja vežbovnog gradiva, kako bi se sestre što bolje spremile za samostalno vođenje kategorija. Sve su sestre pokazale mnogo volje i zanimanja za rad, te su bile vrlo disciplinovane.

Uslovi za rad na tečaju kao i ishrana bila je vrlo dobra. Po zanimanju bilo je u tečaju: 1 studentica, 2 dnevničarke zvaničnice, 1 krojačica i 7 domaćica.

Tečaj je vodila sestra Jelka Ban.

PREDNJAČKI TEČAJ ČLANICA SOKOLSKA ŽUPE BANJA LUKA

Prema rasporedu načelnštva Saveza SKJ o Saveznim putujućim prednjacičama održao je u Župi Banja Luka prednjacički tečaj članica od 10 do uključno 16 o. m. pod vodstvom savezne prednjacičice sestre Jelke Banove. U tečaju uzeo je učešće 12 sestara iz raznih župskih jedinica. Program tečaja obuhvatao je program rada za nastupajući 1939 godinu iz takmičarskog gradiva i župskih sletskih vežbi, kao i predmete svestrano teoretskog i praktičnog sistematskog rada.

Po svršenom tečaju sestre su uzele učesnicu kao sudkinje prilikom župskih naraštajki utakmica o prvenstvo župe.

Prehrana i nastamba bile su zajedničke o trošku župe, dok su podvozne troškove tečajki jedinice snosile same.

Prema obrađenom gradivu tečajke su pokazale veliko interesovanje i volju za sokolski rad pa se je nadati, da će trud biti nagrađen uspesima koje će polučiti sestre na radu kod svojih jedinica.

TRODNEVNI TEČAJ DRUŠTVENIH NAČELNIKA SOKOLSKA ŽUPE BANJA LUKA

U ponedeljak 17. o. m. u 8 sati u jutro odpočeo je trodnevni tečaj društvenih načelnika Sokolske Župe Banja Lukau kojem je uzeo učešće 20 načelnika ili njihovih zamenika.

Na ovom tečaju obrađeno je svo gradivo za godinu 1939 koje obuhvata slet-

ske vežbe za 1939 god. i takmičarsko gradivo. Načelnicima su ovom prilikom data sva upustva za dalji rad na koji način bi mogli još bolje